

บรรณาธิการ / Editorial

เป็นที่ตระหนักกันทั่วไปแล้วว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนนั้นเป็นกลไกสำคัญที่ก่อให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังมีอยู่อย่างจำกัดในประเทศไทย บทความในวารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 นี้ นอกจากจะฉายภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ยังได้นำเสนอแนวทางและเครื่องมือในการดำเนินการที่แตกต่างกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าว “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่าง” โดย ปิยะดา ชิริระวงศ์ และณัฐณี ดีแท้ ได้ชี้ให้เห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการกับปัญหาอุทกภัยอย่างจำกัด ไม่เพียงแต่จำกัดในแง่ของระดับการมีส่วนร่วมเท่านั้น แต่ยังจำกัดในแง่ของสถานะทางเศรษฐกิจ-สังคมของประชาชนอีกด้วย

“แนวทางการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศในพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด” โดย สมชาย มุ้ยจีน ได้ประยุกต์ใช้กรอบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโดยเชื่อมโยงอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างยั่งยืน การสื่อสารยังเป็นเครื่องมือสำคัญหนึ่งในการสร้างการมีส่วนร่วม ดังในกรณี “การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในโครงการ 4ม. ขอดินพื้นที่เขาใหญ่ของกลุ่มเยาวชนต้นกล้าจังหวัดนครนายก” โดย ณัฐฤทธา มัธยมสุข เช่นเดียวกับในบริบทของการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนที่สามารถเป็นสื่อในการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย ดังปรากฏในกรณี “การส่งเสริมคุณค่าท้องถิ่นและความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชน” โดย วันดี พินิจวรสิน อย่างไรก็ตาม การที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบได้เรียกร้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สะท้อนปรากฏการณ์ “NIMBY: Not In My BackYard” อย่างการกำหนดพื้นที่กำจัดขยะ จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการบูรณาการข้อมูลทางเทคนิคหลายมิติอย่าง “การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมในการกำจัดขยะด้วยวิธีฝังกลบ: กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” โดย พิศา สังเวียน และวันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ

บทความวิชาการในวารสารฉบับนี้สะท้อนนัยของการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างแยบยล “สิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างที่เป็นธรรมกับคุณค่าความเป็นมนุษย์” โดย ตะโพน นิยมแสง และสิงห์ อินทรชูโต ชี้ให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างสามารถเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของความเสมอภาคของคนในสังคมได้ และ “การสร้างผู้คิดเรื่องสิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตป่า” โดย เบญจวรรณ อุบัติมาย์ สะท้อนปรากฏการณ์การจัดการป่าไม้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จากมุมมองความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชน

ปิดท้ายฉบับด้วย คอลัมภ์ประจำวารสารอย่างหนังสืออ่าน โดย ดร. สมพร แสงชัย เรื่อง “อุทยานแห่งผืนดิน: จากการล่าสัตว์และเก็บของป่า สู่นิยามโลกาภิวัตน์และโลกหลังจากนี้ Garden Earth: From Hunter and Gatherer to Global Capitalism and Thereafter” ที่ฉายภาพวิวัฒนาการและบทบาทของมนุษย์ในการพิทักษ์โลกและธรรมชาติให้เป็นอุทยานแห่งผืนดิน

กองบรรณาธิการวารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมขอขอบคุณผู้อ่านและผู้สนใจทุกท่านที่นำผลงานไปอ้างอิงและส่งบทความตีพิมพ์ในวารสาร โดยเฉพาะสมาชิกสถาบันการศึกษา องค์การภาครัฐและภาคเอกชน ที่บอกรับรูปเล่มวารสารเป็นประจำ การมีส่วนร่วมของท่านและองค์การของท่านได้ทำให้วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมเติบโตเป็นวารสารคุณภาพในฐานข้อมูลระดับประเทศและระดับภูมิภาคอาเซียน กองบรรณาธิการหวังเพียงว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ต่อยอดและผลักดันองค์ความรู้สู่นโยบายและแนวทางปฏิบัติในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

